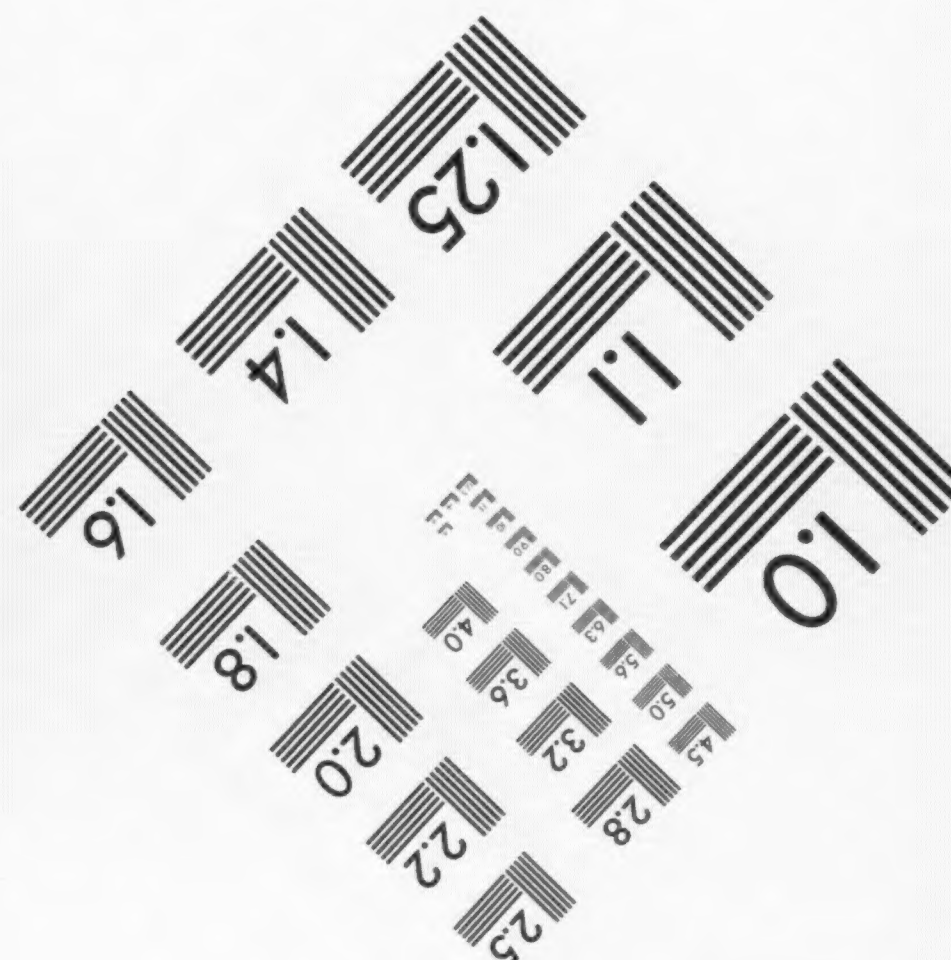
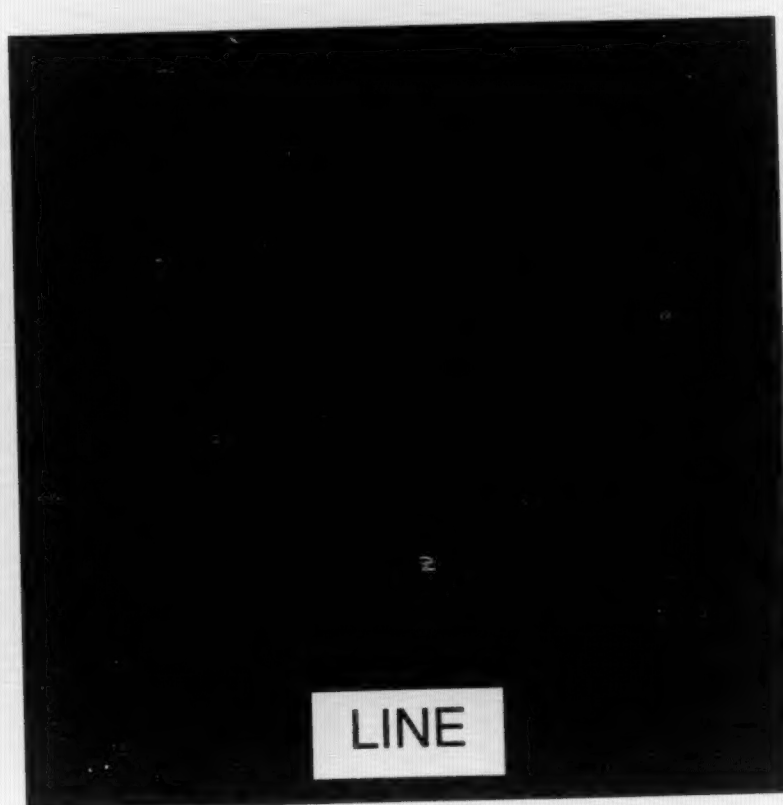
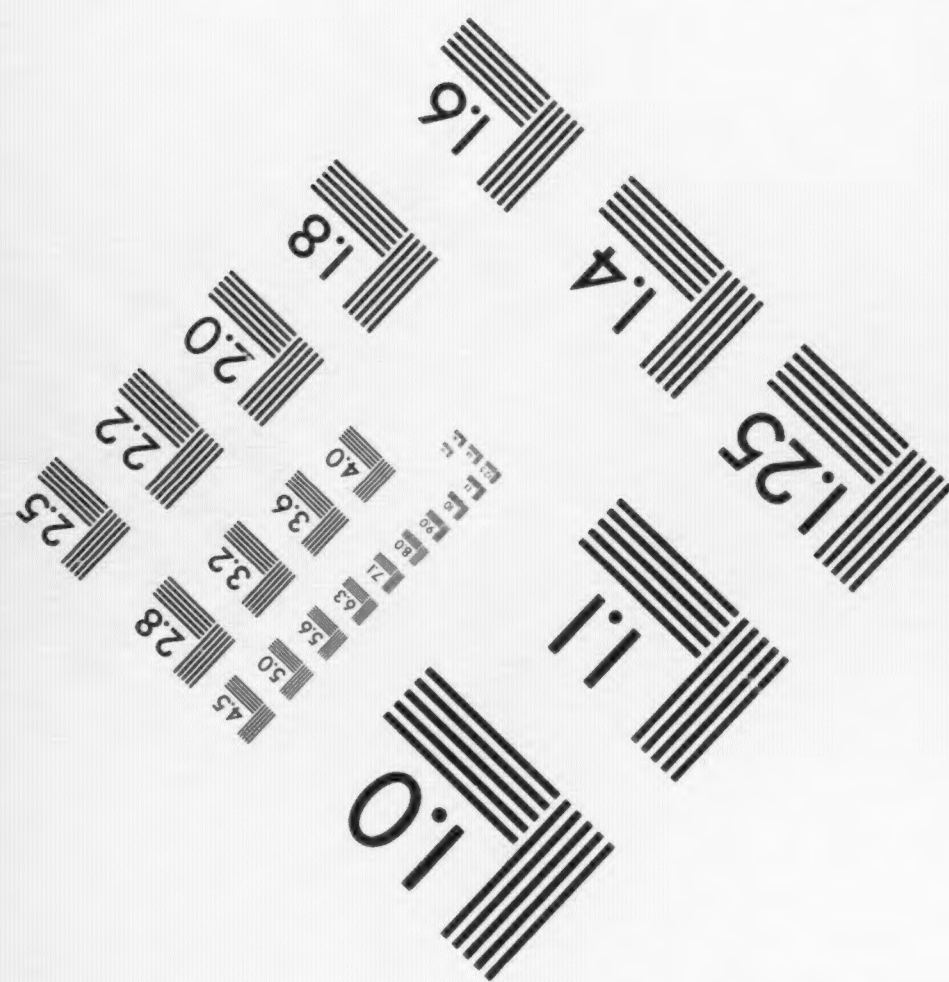
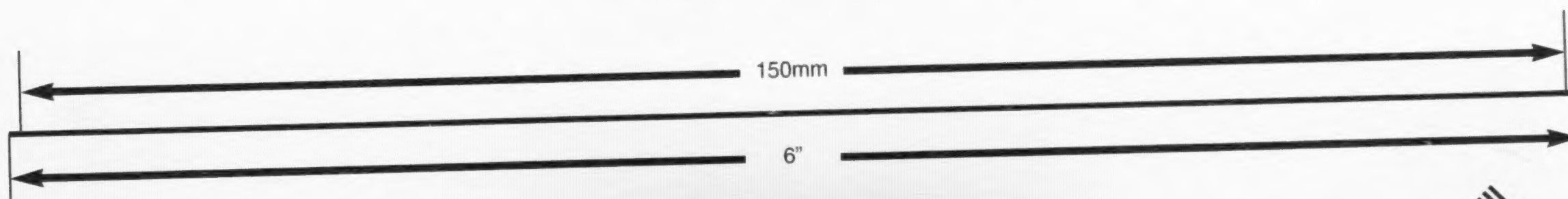
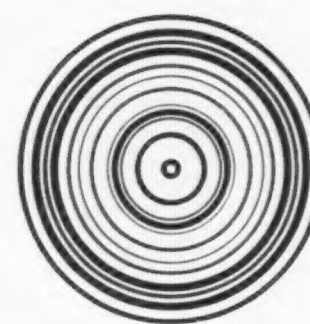
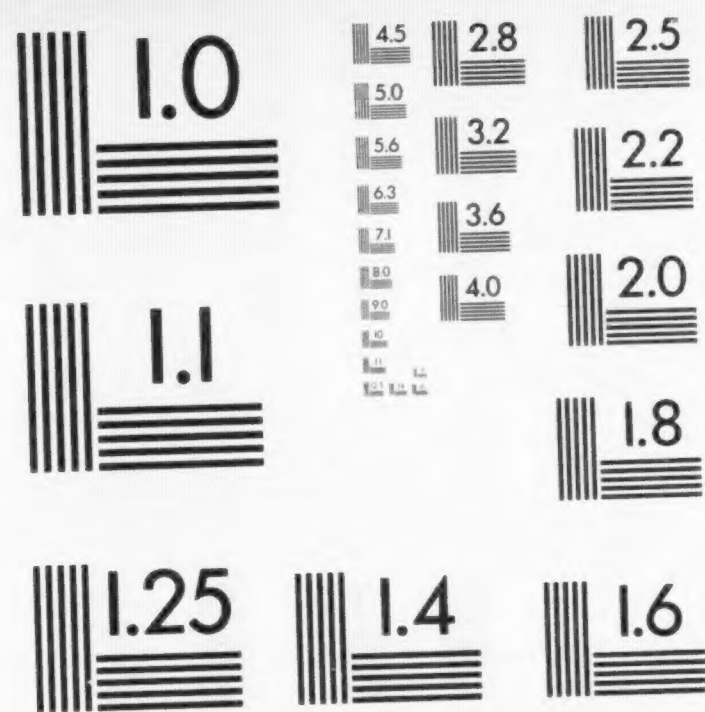
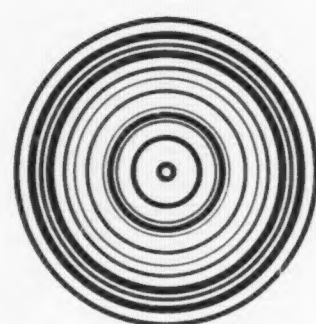
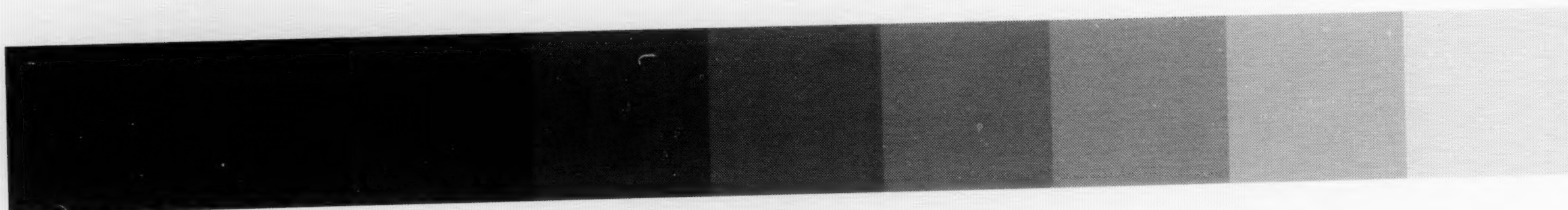
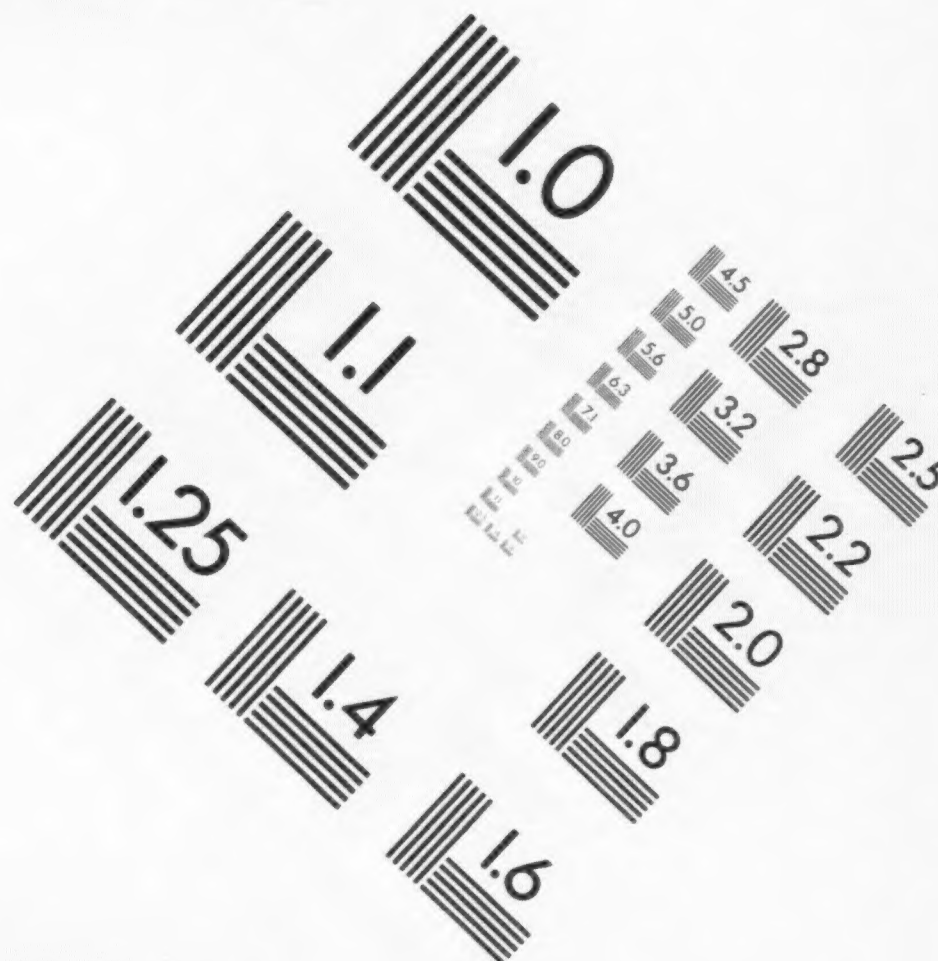
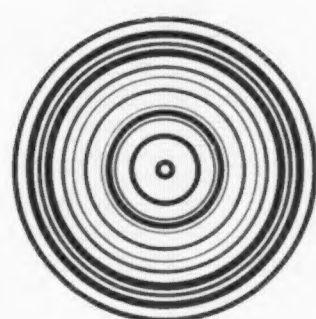
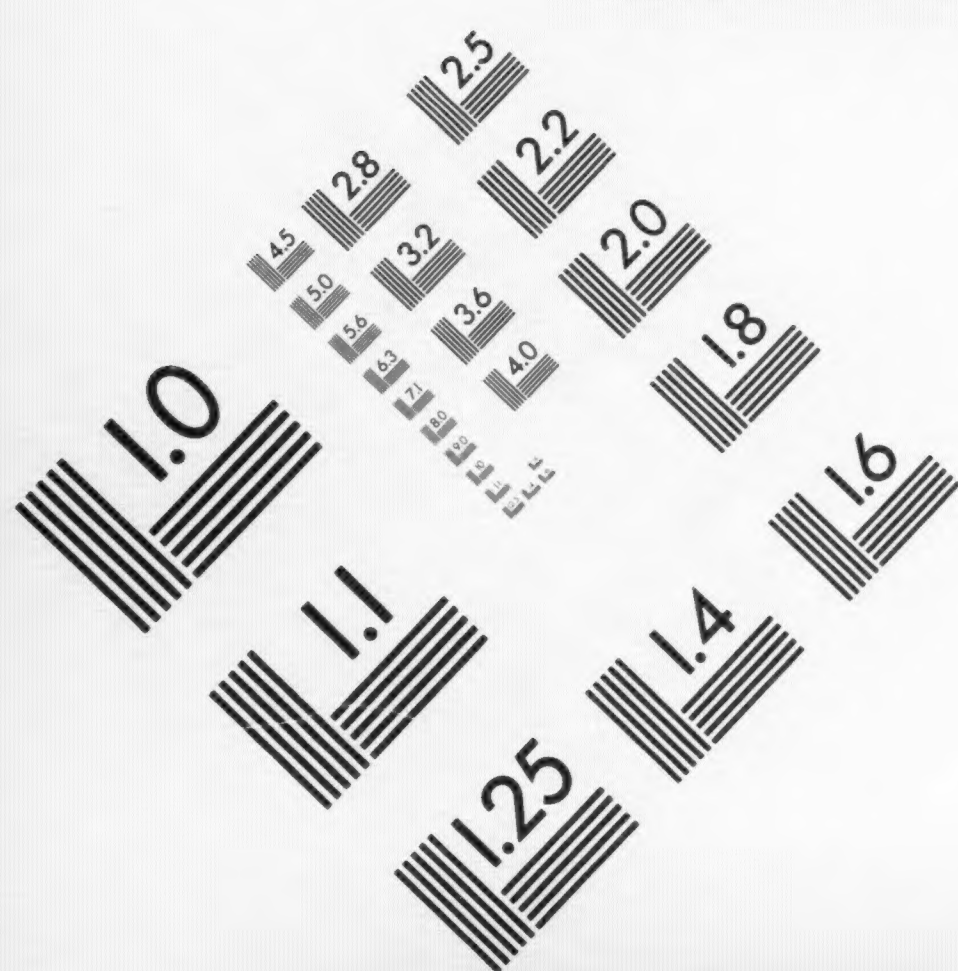

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

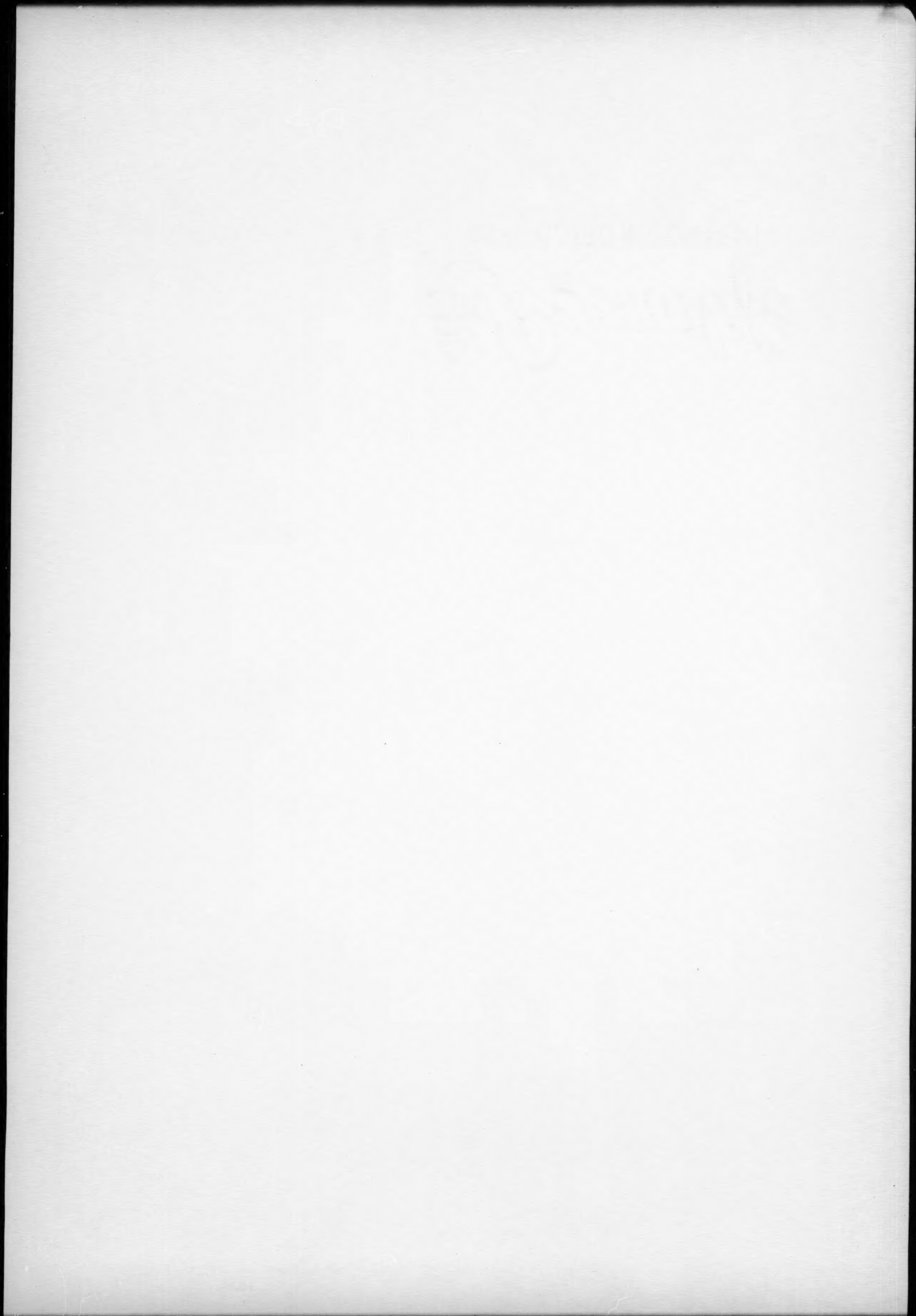
Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.
It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.
Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2004-1877.2

Tshorni, G.

**Nokh'n shtrayk: a
komedie in 3 akten.**

Varsha, 1907.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004- 1877.2

Tshorni, G. 1875-1910 or 1911

Nokh'n shtrayk : a komedie in 3 akten

Varsha : Jeshurun, 1907

Varying form of title: Nokhn shtreyk, t.e. Poslie zabastovki.

40 p. Teatr-Bibliotek. 2.

1. Yiddish drama.—lcsh

I. Poland-Warsaw

ID: NXYH02-B1909

CC: 9114

DCF: [HBR]

CALL #: /106130

Reduction ratio

x 10.0

טעאטער-ביבליאטעק.

II.

נאכ'ן שטרייך

א קאמעדיע אין 3 אקטען.

פון

ג. משורני.

ווארשא, תרס"ז.

НОХНЪ ШТРЕЙКЪ, т. е. ПОСЛЪ ЗАБАСТОВКИ

Комедія въ 3 дѣйствіяхъ.

Соч. Г. Чернаго.

ВАРШАВА.

Типографія Тов. „Іешурунъ“, Панская № 20.

1907.

פערזאנען:

- דער בעל-הבית, א פאלנער געוונטער מענש פון איאָהר 40.
זיין פרוי, א נידעריגע שוואַרצע פרוי פון איאָהר 35.
1-טער ארבייטער (איצקל), א בחור פון 20 יאָהר.
2-טער ארבייטער, א בחור פון 18 יאָהר.
1-טער לעהריונגעל, 15 יאָהר אלט.
2-טער לעהריונגעל, 14 יאָהר אלט.
גפּתלי (איצקלס פאָטער), א שניידער, ביי 60 יאָהר.
דבשה (גפּתליס פרוי), ביי 55 יאָהר.
אברהם'ציג שניצער (זיין ארבייטער), ביי 20 יאָהר.
זינגע ארבייטער, א שטוב-מערדען.

Perk
131

וועגען איין ערלויבניס צו שטעלען אויף דער
ביהנע מוז מען זיך ווענדען צום הערליכעם
לויט אדרעסע:

Книж. магаз. „ГАЦЕФИРА“

Варшава, Налевки 33.

פערזאנען:

דער בעל-הבית, א פאלנער געזונטער מענש פון איאָהר 40.
 זיין פרוי, א נידעריגע שוואַרצע פרוי פון איאָהר 35.
 1-טער ארבייטער (איצק'ל), א בחור פון 20 יאָהר.
 2-טער ארבייטער, א בחור פון 18 יאָהר.
 1-טער לעהריונגעל, 15 יאָהר אלט.
 2-טער לעהריונגעל, 14 יאָהר אלט.
 גפּתלי (איצק'לס פאָטער), א שניידער, ביי 60 יאָהר.
 דבשה (גפּתליס פרוי), ביי 55 יאָהר.
 אברהם'ציג שניצער (זיין ארבייטער), ביי 20 יאָהר.
 יונגע ארבייטער, א שטוב-מערדען.

Perl
131

ווענען איין ערלויבנים צו שטעלען אויף דער
 ביהנע מוז מען זיך ווענדען צום הערליכסטער
 לויט אדרעסע:

Книж. магаз. „ГАЦЕФИРА“

Варшава, Налевки 33.

ערשטער אקט.

א קליינער צימער. אין מורה וואנט 2 פֿענסטער, צווישן
די פֿענסטער א לאנגער וויסער טיש. צווישן דעם טיש אן
דער וואנט — א לאנגער בוינסעל. אין דער רעכטער וואנט
א פֿענסטער. ביים פֿענסטער שטעהט א גענוצטער שניידערשע
שטעף-טאשן, נאך דער טאשן שטעהט א קאמאר. ביים דער
לונקער וואנט שטעהט א הילצערנע קאנאפע, נאך דער קאנאפע
אין אן וואנט א שטאלע טהיר אין קאמער, און נאכהער
שטעהט א קור-אויסגאנג. ביים ערשטען עק טיש געהנט אן
פֿענסטער, וועט נאכדער דער שניידער און נעהט א פאר הויזען.
דער 1-טער ארבעטער וועט אויפ'ן טיש, און נעכטן איהם
אנגעשפארט שטעהט אברהם'ציג שניידער, ווייטער אביסעל
אויף דעם אנדער'ן עק טיש, אן ביינע וועטען, וועטען ביים
טיש ביינע לעהרונגלעך און שפילען און א פאפירענע דאסעקע.
דבשה וועט ביים אויסגאנג און שוילט קארטאפֿעל. אלע וועטען
פֿרעגלעך נעשטעט.

נפתלי (אין פרולען, נעהט לאנגזאם אין דערצעהלעט): 16 יעה
איז דאס געווען שוין ווי א געווענהלעכער מקה, נאך אז עס
פלעגט קומען פאר די ימים טובים אדער, להבדיל, פאר די חגאות,
פלעגט מיר דאן אנהויבען וועטען נעכט ביים 1 א ווייטער אין אמאל
אכילע בויזן ליכטיגען טאג. פֿרעגלעך פלעגט עס אפילו זיין. מיר
דאפען געהאט ביים זיך צוויי ביהרים, פלעגטען זיי די נאנצע נאכט
פֿערפלעגטען מיט ווערע ליעדער. מען איז געווען פשוט יונגע, פֿרעה-
ליכע קעלבלעך; אין ווער דערט נאך, אז דער בעל-הבית איז-

ווערער פלעגט אינו אין מיטען דער נאכט אריינטראגען א פאר פונט
עפעל פאר דער נאנצער חברה אינווערער, פלעגט אונו שוין דאן
האפען די אמתע קעלפערנע התפעלות, און ער פלעגט עס שוין
ניט אויסניצען, מיר האלען ויצען ביי 4 א ווינער, ביי 5, און אז
ער האט געוואלט — איז ביי טאג ... קיין שכל האט מען ביי
ניט געהאט, ווי די היינטיגע ...

1-טער ארבייטער: מילא, וועגען שכל וועל איך שוין ניט רע-
דען, נאר וואו האט זיך גענומען ביי מענטשען אזוי בעל כח
צו הארעווען אזוי פיעל?

אברהם' ציג (מיט א שמויכלע): דאס איז שוין א כלל: פער-
בעהלט די נאטור אין איין זאך — גיבט זי אב אין א צוויי-
טער זאך — ביי וועגן שכל, איז דא א פילע געוונד (לאכט).

1-טער לעהר-יונגעל (ניט אויפהויבענדיג דעם קאפ פון דאס-
קע): ביי א פילע כח, איז העכט א קליינער מח ...

נפתלי (פרעהליך): וואו האט זיך גענומען כח, איז אסור טאקן
אייב איך פערשטעה. כאטז טאקן נאר ווי איהר זאגט, אז
די אמאליגע וועלט איז געווען מיט וועניג מח, וועגען ווי געווען
אלע טאקן א סך געוונדער. נאר מיינט ניט, אז מיר וועגען שוין
געווען אוועלכע פראים, מיר האבען אויך געהאט שכל, נאר אינ-
דער שכל איז געווען נאך יענער צייט, אין געוועהנליך, קליינער פון
דער צייט האבען מיר ניט געקאנט וויין. די גאנצע וועלט איז דאן
אזוי געווען, אין מיר, שניידער פון די האצקליך, אויך בתוכם. היינט
איז שוין א קליינערע וועלט געווארען, אנאנדערע צייט איז היינט,
א קלוגע צייט!

1-טער לעהר-יונגעל (שלאגט שנעל אב א פיגשקע): זאגט
מיר נאר, רבותי, ווער מאכט קלוג די צייט?

אברהם' ציג (אומקעהרענדיג זיך צום 1-טען לעהר-יונגעל.
ערנסט): לאך ניט, עס איז נאר ניט אזוי נאריש געפרעגט.
איך וועל דיר זאגען: די צייט אליין מאכט זיך קליינער, נאר, ס'פער-
שטעהט זיך, אז די צייט אהן מענטשען גיבט עס ניט, אין די מעג-
שען פון יעדער צייט הויסט — די צייט, און אזוי ווי דער גרוי-
סער צוואוקס פון דער בעפעלקערונג צווינגט צו וועגען ניט מיטלען ...

1-טער ארבייטער (שלאגט איהם איבער): אברהם' ציג, לאז איצ-
טער אב דינע חקירות: אנאנדערט מאל וועסטו איהם דאס
ערקלערען. לאמיר בעסער הערען, וואס דער טאטע דערצעהלט.

אברהם' ציג (קאנטשעט דאך א פאר ווערטער): פערשטעהסט,
ניט עקוויסטענצען צום לעבען ... נאר זאל וויין! (קעהרט זיך
אום מיטן געזיכט צו נפתלי). נו, ר' נפתלי, פלעגט איהר האטש
א פולע פערדענען דאן?

נפתלי: פערדענען? — ס'פערשטעהט זיך, אז קיין עשיר פלעגט
מען ניט קאנען ווערען. גאנצע 30 קארבאנעס פלעגט געה-
מען דער בעסטער שניידער-געהילף אויף א זמן.

אברהם' ציג: שוין מיטן בעל-הבית'ס עסען?

נפתלי: אודאי שוין מיט קעסט און אפילו מיט די שמעק-טאבאק.
וואס מיר פלעגען בעקומען כהנא, כל דכפין, בדי א ביסעל
נובר צי וויין דעם שלאף, ווייל אז עס פלעגט קומען ארום 2-3
א ווינער ביי דער נאכט, פלעגט מען זיך אנהויבען צו פיקען מיטן
שפיין נאך, ווער אן טיש אין ווער אפילו אן שפיין פון וויין נא-
דעל: אין דא פלעגט מען זיך געהמען צו די שמעק-טאבאק אין
עס פלעגט זיך אנהויבען באלד א ניסערן איבערן שטוב, אז דעם
בעל-הבית'ס קינדער פלעגען זיך אויסהאפען ניט טיש, ניט לע-
בעדיג ... (לאכט שטיל).

1-טער ארבייטער: איז היינט פארט א בעסערע וועלט, און
אנשטאט צו געהמען שמעק-טאבאק — מאכט מען א שטריק ...

דבשה (וועלכע האט זיך די גאנצע צייט ציגעהערט צום שמועס):
נו, און וואס דערלעבט מען שוין היינט מיט די שטריקען
איערע? אט געהסטו אום, מיין ווהן, באלד א חודש צייט לעדיג,
און וואס וועסטו אויספיהרען? דער טאטע דערזייל הארעוועט, נע-
ביך, גאנצענע טעג, ויצט נאך האלבע נאכט, ווייל פריהער פלעגט
זיין דינע 5 רובל א וואך, און איצטער מוז דערזייל דער אל-
טער טאטע פרעכען די ביינער (נפתלי דריקט אויס אינצופרידענע-
הייט) און אזוי פיעל הארעווען, און אויף דער עלטער איז דאך
אזוי שווער ...

1-טער ארבייטער (שלאגט זי ראש איבער. שטוואס פערשעמט
אין פערשעמטערענדיג ווי): איך האב דאך דעם טאטען ווי-
פועל מאל געגעבן, ער וואל מער נישט ארבייטען ווי אלע מאל.
אמת, טאטע? איך וואלט מיר ווי עס איז אנעצה געגעבן, וויל
אז עס וועט זיך ענדיגען דער שטרייך ביי אינו, וועל איך דאך
געקומען בעצאהלט פאר דער נאנצער צייט (שפרינגט אראפ פון
מיט), איז וויל אבער דער טאטע אליין נישט; דער טאטע זאגט,
אז ער האט נאר פערענגען פון דעם, וואס ער ארבייט איצטער.
מער ווי אלע מאל, נישט אמת, טאטע?

אברהם'ס ציג: ר' נפתלי האט דאס מיר אויך געזאגט.

נפתלי (לעגט אוועק אויפ'ן טיש דן ארבייט): געוויס, געוויס! איך
האב איצט א גרויסע הנאה פון מיין ארבייט. און וויססט איהר
פארוואס? וויל איך ווייס - איך טוה עפעס אויף... דאס גאנצע
לעבען ב"ה האט מען געפראגעוועט ווי א פערד נאר צילעב דעם
ביסעל האבער, און מען האט אפילו קיין שכל נישט געהאט צו פער-
שטעהן, אז מ'איז דאס פערד... און דן ארבייט איז דאס בע-
צאהלט פאר'ן האבער. איצטער ווייס איך, אז ס'איז עפעס פאר
וואס!...

אברהם'ס ציג: איהר מיינט, וויל איהר העלפט איינער ווען
אין שטרייך?

נפתלי (געגרייטערט): אוראי! פערשטעהסט, ארום איז אזא גרוי-
סע וועלט, וואו מענטשען ווערן, ווילען וואס דערגרייכען; עס
פיהרען זיך מלחמות צווישען שוואכע מיט שטארקע, און איך,
נפתלי דער שניידער, ווין 50 יאהר אין געה וויווען, און גארנישט -
ס'איז נישט מיין דאגה געווען, איך בין דאס "פערד" אויף דער וועלט
אין דאך נאר בייגען מיין קארק פאר... פאר... איך פרעג מיר
אמאל אליין: אלטער נאר איינער, וואס האסטו אנגעלעבט אויף
דער וועלט? האסטו גענוגט וויווען אין געגעסען האבער, געגעסען
האבער, כדי קאנען ווייטער געהען וויווען... (קורצע פאאווע) נאר
אט דן יונג, וואלען געוונד זיין (ווייזט אויף דן ארבייטער), ווי
עפענען א ביסעל דן אויגען, האטש אויף דער עלטער. ניין! דאס
איז מיר דאס איינציגע מאל אין לעבען, וואס איך ווייס, אז מיט
מיין הארעווען טוה איך וואס עס איז אויף; איך העלף עפעס אויף

אויספיהרען א וואך, א רעכטע וואך, אין דן ארבייט איז מיר טאק
איצטער געשמאק. (צייט ווען) א, ווען דין טאטע וואלט געווען
איצטער א יונגער מאן!...

אברהם'ס ציג (קלאפט דעם 1-טען ארבייטער איבער דן פלייצעס):
ני, וואס זאגסטו אויף דעם אלטען? ער איז דאך נאך פון
דן אפיקורסים!

1-טער ארבייטער: איך האב שוין לאנג געהאסט. דער טא-
טע מיינער איז אלע מאל געווען פון דן בעוואוסטונגע אינו-
צופריעדענע.

נפתלי (צייגט אראפ פאדום אין גאדעל): אפשר קאן מען זיין
צופריעדען מיט דעם, וואס אין 50 יאהר האב איך אפשר
10 מיווענד פאר וויווען בעשאפען. איך ווייס נישט, אפשר אין גן-
עדן וועט מען מיר דערפאר בעצאהלען, נאר דא אויף דער וועלט
האט מען מער ווי האבער נישט געגעבן... (קאן נישט ארבייטען)
דן פאדום און ווענדעט זיך צו דעם 1-טען לעהר-יונגעל. נא,
שלמה'קע, דו האסט יונגערע אויגען.

1-טער לעהר-יונגעל (נעהמט דן גאדעל מיט פאדום): מיט
דעם, ר' נפתלי, וועל איך אויך העלפען צום שטרייך. (צום 2-טען
לעהר-יונגעל) ני, ווען וועלען מיר ווכה זיין, דו וואלט געהן עפעס
א זאג?

2-טער לעהר-יונגעל (שאקעלט זיך צו א ביסעל): אט,
אט, אט!

אברהם'ס ציג: איז זאגט איהר, ר' נפתלי, אז אין גן-עדן וועט
מען אייך אפשר בעצאהלען, און ווען עס איז אזוי - וואלט
איהר זיך בענגענען?

דב'שה: הערט אויף, קינדער, איך בעט אייך, צו רעדען ווענען
אזעלכע זאכען. מ'איז ב"ה אזוי אויך גענוג וונדע.

1-טער לעהר-יונגעל: ני, ני, וועסט שוין פארשט געהן אמאל
א זאג?

2-טער לעהר-יונגעל: אט, אט, אט!

1-טער ארבייטער (וועצט זיך צוריק אויפ'ן טיש): דו מאמע

שרעקט זיך אלע מאל, מ'זאל, חלילה וחס, נישט זאגן גארנישט.
אין נישט נאר ענטקענען גאט — מען זאל אפילו נישט רעדען ווע-
גען אונזערע גוטערציענע בעלי-בתים.

נפתלי (לאכט): איך האב אפילו נישט געמאכט זאגן אין מיין
לעבען אז ווען איך זאל פערדינען 10 רובל א וואך, וואלט
אינו געווען בעסער.

דבשה (נאכדעם): אז זאגן העלפט נישט, היינט צו וואס זאל מען
נאר ווייניגער. וויפועל גאט נישט, דארף מען זיך בענגענען.

1-טער ארבייטער: מאמע, אין אז ער גיט א שטרייך, (אי-
ראניש) דאס איז דאך איין פון גאט, אדער ער גיט א שלעכ-
טע האנד?

1-טער לעהר-יונגעל (פון דאמקע): איז, אמרו לאלהים — שרייב
מען צו דער האנד...

דבשה (נישמוטקע): שלמה'קעלע, רעד דארטען נישט קיין לענות!
אברהם'ציג (צום 1-טען ארבייטער): וויפט, דיין מאמע האט
ערשט געזאגט א גוט ווארט. זי זאגט, אז זאגן העלפט נישט.
דבשה (פראסט): אוראי אזוי.

אברהם'ציג: נישט, אז זאגן, ד. ה. ווערטער העלפען נישט, מיר
מען דאך טאקע עפעס רעזעלעס טהון, אום זיך צו העלפען.
נפתלי (לאכט): מיין דבשה איז א ביסעל ווייטליך פון פילא-
זאפיע.

1-טער ארבייטער: די מאמע האט אבער איהר אייגענע פי-
לאזאפיע.

דבשה: א דאנה דיר, מיין קינד. אט געה בעסער אראפ פון טיש.
איך האב דיר שוין אמאל געזאגט, אז מען ויצט נישט אויף
א טיש.

1-טער ארבייטער (פרעהליך): מאמע, אין אמעריקא לענט מען
אפילו ארויף די פיס אויפ'ן טיש. (ווענדעט זיך צום 1-טען
לעהר-יונגעל) ארויסגעהאפט ביי דיר א גראם.

נפתלי (איראניש): האסטו א דאנה! לאז ער ויצען, הערסט דאך,
אז אין אמעריקא איז דאס א מאדע (לאכט).

1-טער לעהר-יונגעל (הויפט זיך אויף פרעהליך פון זיין ארט):
אט אנעק! ארבעטשטען. א, א!... אין גענוג שוין.

2-טער לעהר-יונגעל: איך האב אבער חרטה פון דעם גאנצן.

1-טער לעהר-יונגעל: זאל שוין גלאט זיין גענוג. איך האב
געדערט, מען האט מיר שוין דא אונטערגעשלאגען פרנסה
און ארויסגעהאפט ביי מיר א גראם, און אלץ צולעב דער דאמקע.
אט לאמיר בעסער עפעס טהון. (ווענדעט זיך צו נפתלי) איהר
האט, ר' נפתלי, אסער פאר מיר נאך א נאדעל-פאדום אריינצו-
צווען?

נפתלי: א, איך האב פאר דיר טאקע אנארבעט. איך דארף
א פאר לייכטען צו קליידער אבשטעלען. מען האט מיר
(נערט וועקען) היינט געבעטען. עס ליעגט טאקע ביי דער מאשין
דארטען. נאר וועה, מאך נישט קיין שוסטערשע שטעפ, ווי דאן.
וואלט זיך נישט פערנעסען אין מיינען, אז די שטעפסט א קאמאש.

1-טער לעהר-יונגעל (צופרידען): א, איך בין שוין איינמאלער
שניידער! (ציגעהענדיג צום מאשין, נעהמט אן א פאזע פון
דעקלאמירען). פאלד ווערט פערלויבט א אכטאונד, אין דער נאדעל.
דער מאשיןאונד, עס וועט די ראד רעטן, אין סוועלען זיך שטעפען
קאמאשען!... האט קיין פערדינעל נישט, ר' נפתלי, איך מיינ —
ליסטען. (ווערט זיך ביי'ם מאשין. אלע לאכען).

דבשה (ציגעהענדיג געדענטער צום טיש): איך בעט דיר מיין ווען.
געה אראפ פון טיש. מען טאר אויף א טיש נישט ויצען.

1-טער ארבייטער (שפרינגט אראפ פון טיש): אז מען טאר נישט,
איז וואס אנדערש. (לאכט).

1-טער לעהר-יונגעל (ציהט אריין די פאדעם אין מאשין-נאדעל
אין ווענט):

„אויפ'ן קארק דער סענט'מעטער,

געבויגען אין דרייען — א שרעק!

אין זינט איך געדענק איהם: אלץ געהט ער,

אין לייגט זינג קרעפטען אוועק.“

נעמט צי צוים מאשין, בעטראכט, ווי עס איז אפגעשטעלט די
ליסטע אויף קינדס, מאכט דאך נאך נישקשה.

1-טער לעהר-יונגעל: נישט אימזיגט האב איך אמאל א נאנט
איהר געוואשען מעפלעך ביי א שניידער.

2-טער ארבייטער: (עס געהערן אריין צוריק אין שטוב: אברהם'ציג, 1-טער אין
אברהם'ציג (צי ביינע ארבייטער): געוויס אזוי, נישט אויף איין
האר אפטרעטען. פרינציפאל מוז דאס אזוי זיין.

1-טער ארבייטער: פערשטענדט זיך.
(אין טהור געהט אריין א יונגע שטוב-מערדען, געהט צו
עטליכע טריט אין בלייבט שטעהן פערשעמט).

1-טער לעהר-יונגעל (לויטלי): אהא, א נאסט, די פערשקע א-
ליין איז דא!

דאס מיינדעל (פערשעמט, ווייזט אויף דעם 1-טען לעהר-יונג-
געל): ער פראוועט שוין דא וויינע שטיקעס. (צוים 1-טען
ארבייטער): דער בעל-הבית האט געבעטען, איהר זאלט צי איהם
באלד אריינקומען.

1-טער ארבייטער: צילעב האט - האט מען אייך נישט גע-
זאגט?

דאס מיינדעל: ניין, נאר די בעל-הבית'ס האט געזאגט, איהר
זאלט גלייך קומען. האט אייך א נומערן טאג. (ווי געהמט
געהן צי דער טהור).

דבשה: וואס איילסטו, פערשקע? ווי א בוסעל. וואס מאכען עפעס
דיינע בעל-בתיים?

דאס מיינדעל: איך דאנק אייך, דבשה, נאך איך האב זיך שוין
א בוסעל פערזאמט אין גאס. א נומערן (געהט אפ).

נפתלי: ווען דאס מיינדעל איז ארויס: אלווא, איז דאס טאק
אמת. געהט אריין, נאך לאזט זיך, קינדער, נישט פער-
נארען.

אברהם'ציג (מיט א געוונדערן אקצענט): א וואי נישט, די

נפתלי. (דער 1-טער ארבייטער ווייזט עפעס אין זיין קער-
בעלע צווישען די פאפיערען).

נפתלי: אין טאמער וועט מען דארפן נאך א פאר וואכען האל-
טען דעם שטרייך, איז מיין אייגע וועט האבען וואי צו עסען.
פאר האבער אליין דארף מען זיך נישט פערקויפען.

דבשה (שאקעלט מיטן קאפ): אז דער אלטער איז נישט געסער
פאר די יונגע! נעהט וואלט ער געזאגט, אז מען זאל זעהן
ווי עס איז דורכמיטלען זיך. מען מוז דאס נאך אייננאמען אויס-
פירען? איז...

נפתלי (שלאגט זי איבער. צערטליך): מיין דבשה, די ביזט זעהר
א וואילע און א גוטע, אבער אמאל שוין א צו-גוטע. אז
מען פיהרט א מלחמה, מוז מען זי דורכפירען ביזן סוף. אפמרג-
טען - הויסט פערלירען.

דבשה: אבער מיר, אזעלכע שוואכע, ענטקענען לויבען:
1-טער ארבייטער (פון קערבעלעך): מאמע, מיר זענען די שטארקע!
(דבשה שאקעלט מיטן קאפ).

אברהם'ציג: די שטארקע זענען די, צי וועמען עס געהערט
דער זענע.

1-טער לעהר-יונגעל (ניד): און ביי וועלכע - די גרעסטע
עשירות, איז פאר צוויי גילדען א ציענע.

נפתלי (לאכט): מיר האט גאט אפילו פון אזא עשירות אויך
געהט.

2-טער ארבייטער: מען רעדט נישט וועגען איצמער.
1-טער ארבייטער (צוגעהערדיג צוים טיש): איך רעכען, מיר זא-
לען שוין געהן. (טהיט אן דעם מאנטעל פריהער וועל איך
נאך אריינגעהן צי בערלין).

(אין טהור קומען אריין צוויי יונגע ארבייטער).

איינגער פון די 2 ארבייטער: איהר קלייבט זיך צו געהן?
נעם, וועלען מיר דערווייל געהען צוזאמען.

נפתלי: געדענקט זשע קינדער! (אברהם'ציג טהיט אן זיין מאנטעל).

דבשה: ועה, מין קנוד, מיטעל וך דוד ון עס איז, ס'איז א רחמנות אויפן מאמען, און דיר איז אויך א שאד די צייט.

1-טער לעהר-ינגעל: מיר העלען אויך געהן.

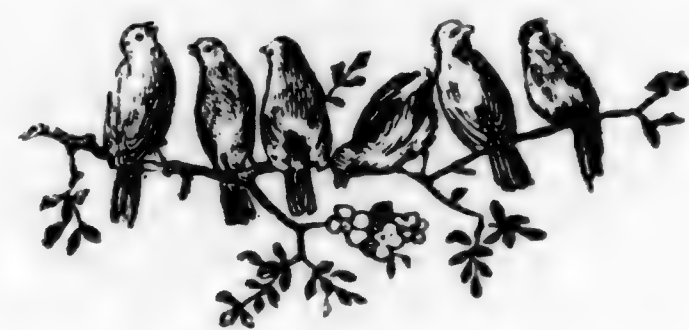
1-טער ארבייטער: נישט, אבער ערשט אין א מינוט 20, וויל מיר געדען נישט גלייך אהן.

(אלע, אויסער די צוויי לעהר-ינגעלעך, געווענענען וך אפ און געהען אוועק: הונטער דער טהור הערען וך ווערע שטימען. דער 2-טער לעהר-ינגעל געהט צו צוים מאשין און דערט שטיל מיטן 1-טען לעהר-ינגעל.)

נפתלי: יונגער - דאס איז א שטארקע זאך, עס איז דא אוי פיעל לעבען (פערקלערט). און מיר ווענען דאך אמאל אויך יונג געווען...

1-טער לעהר-ינגעל (קעהרט וך אפ מיטן געזוכט צו נפתלין): א קלוגע העלט הינט, ר' נפתלי, א קלוגע צייט... (פאנגט אן צו שטעפען און צו ווינען).

פארהאנט.

צווייטער אקט.

(ווארשטאט.)

א קלוינע מאסטערסקאיע פון א קאמאשען-שטעטער, ביי דער וואנט לינקס, ביי די 2 ענטסער שטעהען 2 שפעט-מאשינען, נעבען די מאשינען - 2 מיטען, אויף וועלכע עס ליגען אונגעווארען צוגעשנומען שטיקלעך לעדער. אנטקעגען און דער סורה וואנט - א נידעריגע טור אין פירנהויז. רעכטס א שטאלע טור און קאסער בון אינווען, נאך דער קאסער טור, וועט דער בעלהבת אונגעשפארט אויף א וויסען שטול. נעבען איהם שטעהט זיין פרוי און טענה'ט.

די פרוי (צוים מאן): אויך האב ווי מאקן געשיקט רופען, וואס דען? אין באלד, מסתמא, וועלען ווי שוין קומען צוגעהן. געהן וועלען ווי אויף קילעס, הארציגער! אויך בעט דיר, מאך שוין מיט ווי, שלים-מול איינער, אנעק, אנעק ואל שוין געהמען. ועה, ווי עס איז קים שוין דורך מיט ווי, און ועה דערהויפט, ווי זא-לען וך ווענען צו דער ארבייט, אין נאכדעם וועט זיין, ווי אויך האב דיר געוואנט... דערווייל מוז מען דאך ועהן די סורה ארויס-שיקען האטש צוים צווייטען טערמין. און דער ליפאזעצער סודר פערוארפט דאך דיר אויך מיט פרווילעך. אלוא, הערסטו! זאג ווי צו, אז די גיבסט ווי נאך אלע ווערע פאדערווענען, וועלען ווי שוין. רבונט-דער-הארציגער, געפאדערט ווערען, וואי אויך ווייט: שוין א דורש צייט אז מען ארבייט נישט, ביי ווי איז דאס א יום-טוביל, און דא איז א טאג פאר א טאג, ביז מען קאן דאך, הלילה, מיט דער מארבע אוועק!

דער בעל-הבית: אבער וואו אליין, קאן מען דען נאכגעבן
אזעלכע משאנענע פאדערונגען? פערשטעהסט א פנים? ביזוי
האלטען א מאסטערסקאפ, אפשר פדאי, וואס? ווארום, מיטמיט
געזאגט, וואס מען קאן שוין נאכדעם עפעס דערלעבען!

די פרוי: מען קענט, מען קענט מיט דיר, גולם איינער, אז דאס
הארץ צופלאצט, און ער, דער תם: "האוי", וואס? — איך
האב דאך דיר, דאכט וך, דיטליך געזאגט: די זעה נאך, אז ווי
וואלען וך וועלען צי. דער ארבעט, און וויסער — איז נאט א פא-
טער: האסטו שוין פערשטאנען? וואלען וך וך וועלען — פער-
זעצט וואלען וך וועלען, הארציגער, וואו איך ווייס, — צו דער
ארבעט, אין נאכדעם איז, אויב די בויט א שלים-מול, וועל איך
שוין ווען... מען דארף דאך צום געזונד האבען א ביסעל מה אויך...
(עס געהערן אריין דער 1-טער און דער 2-טער ארבייטער. די פרוי
מיט א ציפערדענער מינע צו די ארבייטער): א, געסט! מען דארף,
כלעבען, די איינע ציפערעכען: איך האב טאקע גערעכענט, אז איהר
וועט הינט קומען.

דער בעל-הבית (צו די ארבייטער): טאקע אין אמת, גוט וואס
איהר וועט געקומען (הויפט וך אויף פון שטוהל און געהט
צו צו ווי). מסתמא וועט איהר עפעס וואס גוטעס זאגען. וואס
האט איהר בויט יעצט מורא געהאט אריינגעקומען? מאיז דאך הלילה
נישט כיוון וואס? (א קליינע פאיווע) נו, אלוא, וועט איהר געסט.
וועצט איך, און מיר וועלען א ביסעל שמועסען (די פרוי זוכט בענק-
לעך). איך דענקען, אז איהר וועט מסתמא געקומען ווען מאכען עפעס
א שטיקעל טאלק, אין עס איז שוין טאקע צייט אויך, בנאמנות;
דא, ווי וואס איהר, נישט אזוי?...

דער 1-טער ארבייטער: מיר וויסען נאך נישט, מען האט
אינו געשיקט רופען...

דער בעל-הבית (א ביסעל פערלעגען): הא... ס'קאן זיין...
יא, איך האב פערנעסען, מיין דבשה-יאהנע, געזונד וואל וי
זיין... (פערדאפט וך, טרעפערדיג דער פרויים בליק) איז טאקע גוט
וואס איהר וועט געקומען, ווייל איך וועל איך זאגען דעם אמת,
איך האב מיר בעטראכט, אז עס געהט נישט, איהר פערשטעהט?
מאיז הינט אנאנדערע וועלט פארט, יעדער וויל דערגרייכען הינט-

שמוע צייטען, ווי מען וואלט, די בעסטע דאלע, אין איך האב גלאט
פירט די שטרייכען, ווארום, אין דער אמת, קאן מען דען וך
אזוי נישט דורכמיטלען אויפן בעל-הבית'שען אויפן? נאך קורץ, מאיז
ביי מיר געבליבען: איך וועל איך דארטען נאכגעבן א ביסעל איי-
ערע פאדערונגען, און וועצט איך צו דער ארבעט מיט העלטה,
אין געדענקט האטש, אז מיט גוטען מיטעלט מען וך מיט מיר
שטענדיג דורך, ווייל וואס בויט איך דען וואס?...

די פרוי (ניך צו די ארבייטער): דאס האב איך דאך די גאנצע
צייט געשרייען: געוואלט, איהר קענט נישט מיין מאן! נאך
מיט גוטען, נאך מיט גוטען, האב איך געשרייען, ווארט, האב איך
געזאגט, און מיט גוטען, האב איך געטענהט, וואלט ער איך אליין
אליין נאכגעגעבן, אליין — ביי מינע נאמנות; ער האט מיר אפילו
וויסעל מאל געזאגט: ס'דא נאראנים, וואס ער, נידע וואלטען
ווי אריינגעדן, ווי דא-בען דאך א וואו האבען עפעס געלד, ווארום
וואס, מיר וועלען דאך עפעס נישט אבי ווער... (צוים מאן) אט
זאג ווי אין די איינען...

דער בעל-הבית (מערמלט פאר וך נישט ווער): נישטאן אנאמת!

1-טער ארבייטער: ווער גוט אין פין, אבער מיר האבען
דאס שוין געהערט נישט איין מאל. די וואך איז אבער קורץ:
גוט איהר אינו, נאך אלע פאדערונגען, ביי וועלכע מיר וועלען גע-
בליבען דעם לעצטען מאל? איהר וועט איינשטימען מיט אלע פונק-
טען? (עס קומען אריין די צוויי לעהר-יונגלעך און, אזוי ווי אריינ-
געגנבעט, געהערן ווי שטיל צו צו די ארבייטער).

2-טער ארבייטער: ווען נישט מיט אלע פונקטען, האבען מיר
נישט וואס צו דערען.

דער בעל-הבית: הא... וויסער מיט אלע... דאס וויסט?
די פרוי (שלעגט איבער דעם מאן. גיך): מיט אלע, מיט אלע,
נישטאן מעהר קיין רעד. (צוים מאן) זאג זשען שוין ווי פראכט:
אלע, אלע, אלע, אין יוצא: אפגעמאכט, איז אפגעמאכט. מען
גוט איך א ווארט אין וועצט וך צו דער ארבעט.

1-טער ארבייטער: און וועלען בעצאהלען פאר די צייט פון
שטרייך וועט איהר אויך מסכים?

די פרוי (מוטערליך): קינדער בלייבן פארט קינדער: מען האט
דאך איין נאך דעמאלט געזאגט, אז וועגן דעם וועט מען
שוין ווי עס איז דורכקומען.

1-טער ארבייטער: ווי עס איז — טויט נישט.

2-טער ארבייטער: מיר ווייסען שוין, וואס הייסט: „ווי עס
איז“.

די פרוי (האסטויט): טא וואל שוין ווען, ווי מירן מאן האט גע-
זאגט, אז מען וואל ויך פערלאזן אויף מענטשן. איהר האט
דאן מסכים געווען.

דער בעל-הבית: נישאקן, ווי מענטשן וועלען ציפסקענען!

די פרוי (צוים מאן): טא וואו זשע ווי קלארע דבורים, אז
ווי מענטשן וועלען געפונען, אזוי העסטו בעצאדעלען.

(פונדע ארבייטער וועגן ויך א קירע ציט שטיל מיינענדיג).

1-טער ארבייטער: אלזא, גיט. וועגן דעם וועגן מיר מסכים,
ווען איהר גיט אינו אייער ווארט, אז איהר וועט פאלגען
דעם פסק-דין, וואס מענטשן וועלען געפונען. אין ווייטער, אבער
וועט איהר מסכים מיט אלע פאדערונגען?

2-טער ארבייטער: למשל, וועגן די לעהר-יונגלעך: פערבע-
סערן ווי דאס עסען אין אזוי ווייטער...

די פרוי (האקט איבער, כמעט ווי מיט געוויין): גאט, מירן גאט!
דאס הארץ ציפלאצט שיער נישט! געזאגט, איז דאך גע-
זאגט, אין נישט געבילען. און מיט די לעהר-יונגלעך איז דאס
גלאט, וואו איך, אנאפרינגע וואך, וואס אזא יאהר אויף אונז אלע-
מען, ווי איך פלעג ווי היינט ווי אייגענע קינדער, ווי אנאפרינגע
מוטער!

1-טער לעהר-יונגלעך (פאר ויך, אן א ווייט): ממש אויף
וועמעל מיט פויטער...

1-טער ארבייטער (צוים בעל-הבית): וואס איז די פעולה פון
רעדען. געדענקט איהר די הייפט-פאדערונגען? — 10 שעה
דער ארבייט-טאג, 10 פראצענט העכערן די שכירות און...

דער בעל-הבית (האקט איהם איבער): איך געדענק, פארוואס
וואל איך נישט געדענקען? 10 שעה, 10 פראצענט, נישט צי-
נעמען, נישט אפזאגען און אייער ידיעה, נישט בעהאנדלען...

די פרוי (שלאגט איהם איבער אינגעדולדיג): הארציגער: אלע,
אלע, אלע! איין מאל געזאגט.

דער בעל-הבית (מיט פרעמטעניע, צי דער פרוי: לאז מיר
אויך עפעס אויסרעדען א ווארט. איך וויל טאקע איבער-
ווערן...

די פרוי (ניד. מיט די הענט): ווערן, ווערן! דאכט ויך, א גאט-
צען חודש בין איך שוין טויט געווארען פון ווערן.

דער בעל-הבית (שטייפער): א וואו וויל איך, עס וואל ווען
קלאר, יאסנע וואל עס ווען. אנהויבען מיט ארבייטער...
נאכהער וועלען ווי מיר ווידער דרעהן א קאפסער, אט אפילו מיט
די שניקעס (ווייזט אן אויף די לעהר-יונגלעך) דארף מען אויך
יאסנע רעדען.

1-טער ארבייטער: וואס איז דאס פאר א ווערטער: „שניקעס“?

די פרוי (מיט אימפעט, צוים מאן): אבער ווער שוין שטייט,
רובו דער הארציגער: (צי די ארבייטער) נישטא, נישטא קיין
שניקעס, ער, איך (ווייזט אן אויף א לעהר-יונגלעך און אויף ויך)
אלע וועגן מיר גלייך: נאך וואל שוין ווען גענוג צו רעדען. וועט
וויך צו דער ארבייט און יוצא. מען גיט איין נאך די פאדערונג-
גען אלע, אלע, אלע...

1-טער ארבייטער: מיר וואלטען בערלאנגט, איהר וואלט דאס
אינו אויפן פאפער שרייבטליך געבען.

פונדע לעהר-יונגלעך (צעלליך): נאך אויפן פאפער.

דער בעל-הבית: וואס הייסט אויפן פאפער?

די פרוי: מירן גאט, מירן הארציגער! הערסט א בוסעל? א שעה,
אז מען טאקעוועט, און כחות בין איך שוין געבליבען, און
צוים טאג — נא דיר, הייבט ויך דאס אן פון דאס נישט. (צוים מאן,
בעפעדעלעך): וואו זשע שוין דייטליך, איי, שלום-מול, אז די גיבסט
ווי נאך אלע, אלע, אלע...

2-טער ארבייטער (נעלאסען): דאס איז נאך וועגט פאר אינו.
מיר פערלאנגען טאקן, איהר זאלט דאס אינו געבען אויפן
פאפער.

1-טער ארבייטער: א וואי נישט אנדערש ווי אויפן פאפער.
דער בעל-הבית (קוקט נישט וועגער אויף זיין פרוי: המ...
בילעפן, פארט נאך מיט די נארשקעטען. וואצי איז דאס
נעמט, שוין וועט... אין וואס זאל מען שרייבען?

1-טער ארבייטער: ס'איז שוין דא אנאויפגעשריבענער פאפער.
די פרוי (ווייז, מוטערליך): נ, וואס אלזין, קינדער, פאפער,
שטאפער, איז דאס שטוקעל פאפער שוין מעהר בטיה ווי
מיין מאן?

2-טער ארבייטער (מיט א שמויכעל): ס'קאן זיין!

1-טער ארבייטער: אט האב איך דעם עספה. (נעהמט ארויס
פון בוזעס-קעטשענע א צוזאמענגעלעגט פאפער).

די פרוי (מיט א געמאכטען שמויכעל): קינדער בלייבען קינדער!
דער בעל-הבית (קוקט מיט א פראגע אויף זיין פרוי: המ...
המ...)

1-טער ארבייטער: איך וועל אייך, אויב איהר ווילט, א-
פערלענען, אין איהר וועט נאך אונטערשריבען.

דער בעל-הבית: המ... המ... קאק!

1-טער ארבייטער: זאל איך איבערלויבענען?

די פרוי (נאכדעם, ווי זי האט זיך עטוואס מיישב געווען, האט-
סיג ציט מאן): ס'ארא דאנה דיר איז, אויך א נפקא-מינה,
אויף פאפער, איז אויף פאפער. מילא, שרייב ווי אינטער. גע-
רעדט איז נישט געבילען.

דער בעל-הבית (נישט ענטשלאסען): מילא, אינטערשריבען
איז אינטערשריבען; א וואי שטאדט נישט, עס זאל זיין יאס-
נע, יאסנע זאל עס זיין, נאך ווי, טאקן אויף אלע פינקטען? אפער-
זיך פריהער נאך דורכשמועסען?...

די פרוי (האפט ארויס דאס פאפער פון דעם ארבייטער'ס האנד
און שטופענדיג עס דעם מאן אין האנד): אוי, שלים-מול
איינער! געזאגט אינטערשריבען - איז אונטערשריבען!

1-טער ארבייטער: ווארט, איך וויל אייך פריהער איבער-
לויבענען.

דער בעל-הבית (האלטענדיג אין איין האנד דאס פאפער אין
מיט דער אנדערער ווענענדיג די ברילען): מען דארף נישט;
ס'ארא דאנה, איך וועל אלזין דורכקוקען. איך געדענק דען נישט?
4 פינקטען (נעהט צו צוים פענסטער), איך מוין, 5 פינקטען. (נעהמט
פונאנדער דאס פאפער און קוקט דערין דורך די ברילען).

די פרוי (לויפענדיג אין דער ווייטער טהור, אין קאמער): אט
איך האב דעם טינטער. געדענקסט נישט (ציט מאן), וואו
די פעדער איז? (ווערט פערשוואנדען אין קאמער).

די פרוי (פון קאמער): וואו איז די מרשעת, זאל זי פערברענט
ווערען: איך שריי שטענדיג, מען זאל אויפן קאמאר די מילך
נישט שטעלען, הילד אין גרילד זאל זי ווערען: אין די פעדער
מיר, זי, מיין שרייבערקע, אלע מאל אין דער הויך לעגען, זאל
מען שוין איהר, רבנו דער הארציגער... אט האב איך שיער נישט
אויסגעגאסען דאס גאנצע טעפעל מילך: הערסט, א בעדער זאל מען
דארפן פון דער הויך קריגען אראפנעהמען? (נעהט ארויס פון קא-
מער מיט א טינט אין פעדער אין דער האנד). נא דיר שוין א
טינט אין פעדער; ס'ארא מרשעת דאס איז - א קווארט מילך שיער
נישט אויסגעגאסען!

דער בעל-הבית (נעהמענדיג די פעדער און צוגעהענדיג צוים
עק טיש): הויסט עס, אינטערשריבען, מילא, אונטערשרי-
בען. (שפארט זיך אן אויפן עק טיש, טינקט איין די פעדער און
פונאנדערנעהמענדיג דאס פאפער, ציהט ער פאר זיך די ווערטער,
בעט ער שרייבט: אינ-טער שרייב-בע-ען, אינטער שרייב-נבע-ען.
די ארבייטער געהען צו צו איהם און קוקען, ווי ער שרייבט זיך
אונטער).

דער בעל-הבית (ניט איבער דאס פאפער די ארבייטער). נ,

מילא, וואָל זיין, ווי איהר ווילט. (ווישט אָפּ דעם שטערן פון שווייט.)

די פרוי (מיט א פרום געזיכט): נ, וואָל שוין זיין מיט מול, מיט גליק. אינטערעסירטען, איז אונטערנעמערשאפטען. איהר וועט דאך, מסתמא, נאך היינט זיך זענען צו דער ארבייט. ס'איז דאך א האלבער טאג אויך אנעבירה!

1-טער ארבייטער: מארגען פריה וועלען מיר קומען. דער-וויל א נישטען טאג אויך. (נעהט צו דער טהיר. דער 2-טער ארבייטער נעהט איהם נאך.)

2-טער ארבייטער (צו די לעהר-יונגלעך, געהערדיג פארביי): נ, און איהר נעהט אויך מיט?

1-טער לעהר-יונגעל: אט גלייך מאך איך טריט. (וואָרט עפעס דעם צווייטען לעהר-יונגעל, פון וואָס יענער לאכט.)

דער בעל-הבית: וואָס איילט איהר אוועקצוגעהן?

די פרוי: וואָס איז דאָס טאקן פאר אונז איילעניש?

ביידע ארבייטער (נמעט צוזאמען): מיר מיינען נאך אין דער היים וואָס בעזארגען.

די פרוי: דעריבער פרעגט עס אזוי? ויצט נאך א ביסעל, איהר זענט דאך, קלילה, נישט אין אסטראג.

דער בעל-הבית: נישטאק! אט דערצעהלט, וואָס הערט זיך עפעס נישט אויף דער וועלט, וואָס שרייבען עפעס אייערע ציי-טוענען?

1-טער לעהר-יונגעל (ניד): נישט איז אין די צייטונגען, און עס איז א שלעכט וועטער.

1-טער ארבייטער (לאכט). נ, אט דאָס ער אויך דאך נע-לאכט.

די פרוי (וויפאט): וואָלט שוין גאָט געזעען, עס וואָל זיך עפעס געהען א ביסעל איינפאנדען זיך. (שאַקעלט מיטן קאפּ אין וויפאט.)

1-טער ארבייטער (מיט א ליכטען שמויכעל): וואָס וויפאט איהר

אזוי? פאר אייך איז אפשר נאך נישט אזא מעלה, עס וואָל זיך איינפאנדען. אין דער פינסטער איז אמאל אפשר בעסער... (וואַקט זיך אָפּ.)

1-טער לעהר-יונגעל (ענדגוט ניד): עקספּלואַטאציע מאכען גרעסער...

1-טער ארבייטער (לאכט. צייט 1-טען לעהר-יונגעל): נישט דאָס האָב איך געוואלט קאנצען.

די פרוי (מיט פרעטעניזען): וואָס רעדט איהר דאָס אוועלכע ווער-טער, ווער זענען מיר דאָס, דאך נישט עפעס קלילה ווער. מיט א וויינענדיגען קול) עס ווערט דאך פערנאסען אזוי פיעל אינ-שולדיג בלוט....

דער בעל-הבית: נישטאק, מיר זענען דאך אויך לעבעדיגע מענ-שען אין ליידען ב"ה גלייך מיט אלעמען. און די אמאליגע גליקען, איז קאן מען דאָס אויך מנדב זיין... (מאכט מיט דער האַנד.)

2-טער ארבייטער (האסטונג): לאמיר געהן!

(ביידע ארבייטער געזענען זיך אין געהען צו דער טהיר.)

דער בעל-הבית: איז דערצעהלט איהר טאקן נאך נישט?

1-טער לעהר-יונגעל (צוגעדענד צו דער טהיר דער לעצ-טער): הורא! עס לעבע די קאפוסטע, די מעטע, די גוסטע!

(אלע ארבייטער געהען ארויס. א קליינע פאזיז.)

דער בעל-הבית (אויסגעהנדע איבער דער שטוב. שטעלט זיך נעבען זיין פרוי): נ, וואָ אלזין, וואָס האסטו דאָ אָנגע-מאכט? ס'איז, מינסט, א שפיעלעכעל? איך האָב דאך זיי איג-פערנעשריבען אלע ווערע פאדערונגען, און אויפ'ן פאפער איז גע-ווען א שטעמפּעל פון ווער ארגאניזאציע.

די פרוי (ענטשלאסען): נ, איז מיט א שטעמפּעל, האסטו זיך דערשראקען. פון מינעט ווענען מען זיין מיט ד שטעמפּעלען.

זי נאך נישט קיין שלים-מול, וואָס קאן א קאפּ אנעק נישט פער-בינדען....

דער בעל-הבית (פערדראסליך): נ, איז נישט פערבונדען: איך
וואלט שוין אבער וועלען זעהן, וואס די וועסט איספיהרען
מיט דינע קינדען.

די פרוי: מיט מינע קינדען וועל איך איספיהרען דאס, וואס
מען דארף איספיהרען....

דער בעל-הבית (קוועטשט מיט די פלוצעס): נ, מיר וועלען
זעהן, הלאזי וואל נאט געבען.

די פרוי: אז מיהאט שכל, נאט ער....

פארהאנג.

דריטער אקט.

דאס זעלבן צוטער אווענדס איבער די טישן היינטען
אנגעצונדענע 2 בלויזן-לאספען. ביי דעם ערשטן טיש
שטעהט דער ערשטער ארבייטער און סעכט אויס פון א קופקע
קלוינע שווארצע לעדער-שאנדיק, פאפירענע פארמעס פון
קאמאשען, צינגעל ווי אן און לעגט אב אן א זוט. ביי
צווייטן טיש שטעהט דער 2-טער ארבייטער און קלעפט אן
צו די צונעשניטענע קאמאשען - וויסען ליטוואנד, קלאפט
ווי צו מאנלע סאל מיט א האטקיריל. דער ערשטער לעהר-
יונגעל וועט ביינ מאשן, לינגט ארעין א נייע אסנאווע. דער
2-טער לעהריונגעל שטעהט ביינ טיש געבען דעם 2-טען
ארבייטער און עוסק'ט ויך ארום די פארמיגע קאמאשען.
געבען 1-טען ארבייטער שטעהט דעם בעל-הבית'ס 6-י ווי און
שמועסט נוסחאטיק.

די פרוי (שאקעלט מיטן קאפ): אט דאס איז דאך דאס איין
גליק טאקן, וואס מען גלייבט קוויטמאל נישט דעם בעל-הבית.

1-טער ארבייטער (לאכט): הא, הא, הא, א בויטער דחמנות
געבן! (ערנסט) אין האט ווען א בעל-הבית געגלייבט ווען
ארבייטער, אז יעדער ווערט פערמיטשעט ביי דער ארבייט און וועט
אין ברויט?

2-טער ארבייטער (נישט זיכער): די זאכט: ער גלייבט נישט -
אז איהם טאך גאר נישט ארעין, ווארום מיר זענען דאך אליין
איינס ווי א מאשין צו דער ארבייט, וועלכער מען מוז געבען 'שמוין'

קוהלען, פרי וי זאל קאנגען ארבייטען. אין וועט איינפאלען אמאל
א פארקאנט צו געבען דער מאשין א פוסער-בראד! — אז וי
דארף דאס נישט, וי דארף נאר שטיין-קוהלען... (האקט זיך אב
צמישטערהייט).

1-טער לעהר-יונגעל (לאכט): הא, הא, הא, גוט געזאגט.
אפשר געבען איהר אלע אין דערפריה א גלאז טהיי?

2-טער לעהר-יונגעל (לאכט אויפן קול).

1-טער ארבייטער: עס איז נישט אזא המצאה, ווי ריכטיג.
די פרוי (מיט פרעגנדיג): נאר וואס איז די פעולה, אז איהר
רעדט פינקט טאקע ווי קינדער. איהר קאנט אנדערש נישט
פערטענהן אין גלייבט, אז א בעל-הבית האט גאר קיינע דאגות
נישט, קיינע קאפ-זאגען, אין טהוט נאר אין שטעט גאלד.

1-טער ארבייטער: צו שטעט א בעל-הבית גאלד, אדער שפע-
נער, דאס איז אינו קיין נפקא-מינה נישט; מיר וועלן אונ-
זער לעבען צו פערפעסערן, אזוי ווי איהר ווכט איינער לעבען אדער
איינער געשעפטען צו פערפעסערן.

1-טער לעהר-יונגעל (ניד): אין די קלינגערס צו פערנעסערן.
די פרוי (ווייזט גיטמוטהיג אויף דעם 1-טען לעהר-יונגעל): דאס
וועט זיין אמאל א ביטערער זינג, אהא! (קלוינט פאמאז).
אבער מיין גאט, מיין הארציגער! מען מוז דאך אמאל אריינענהן
אויך אין יענעם פאלאזשעניג, אין שטעלט איך פאר, אז ווען
מען זאל ארבייטען, צום ביישפיעל, ביי א בעל-הבית 10 שעה אין
טאג — מוז ער מיט דער טאדע צוועקענהן, אז מען קען נישט.....
(די טהור עפענט זיך עטוואס אויף, אין עס הערט זיך א פרויען-
שטימע: בעל-הבית'סע, מיכלע האט געבראכט 4 גענו, וי האט קיין
צייט נישט).

די פרוי (צום טהור): איך געה, איך געה. (נעהמט געהן, אין
שטעלט זיך אב אויף ארגע, ווענדעט זיך צו די ארבייטער):
מען דארף דאך יענעם נישט געראבען אינעאנזען, עס דארף דאך זיין
אביסעל רחמנות אויך... (נעהט אב).

1-טער ארבייטער (גלייך ווי די פרוי איז ארויס): א קאפילער
אנציהערענעש.

2-טער ארבייטער: מען האט איהר אפשר געדארפט איצטער גלייך
זאגען? (קלאפט מיטן העמערל).

1-טער לעהר-יונגעל (עוסקט זיך ארום מאשין און זינגט):

ניט קיין הויז, ניט קיין הויס,
דאס פערמענען — שמאטעס...
לעב-ושע לוסטיג, אהן שום זאג,
אכט ניט אויף די לאטעס...*

(קלאפט מיט דער מאשין).

2-טער ארבייטער: הויסט עס, אז הינט וועלען מיר אראפנעהן
8 א זינגער פון דער ארבייט און די 3 שעה פון אינוער פייגער-
צייט וועלען מיר מעהר נישט ארבייטען שוין.

1-טער ארבייטער: געוויס! עס איז געווען לכתחילה א גרויסע
נארישקייט, וואס מיר ווענען מרצה געווארען ביי איצטער צו
ארבייטען. איך האב דאך דיר שוין דערזעהלט, אז אברהם'ציג האט
מיר געכטען אוועק נישט געוועלט דערפאר, און געזאגט, אז מיר
טארען דאס נישט טהון. אז שוין פון פרינציפ אלליין דארפען ארגא-
ניזירטע פראלעטאריער נישט ארבייטען קיין איבערגע שעהן פארן
בעל-הבית, אין פערנעסערן דעם פערדיענסט קאן מען נאר דורך
עקאנאמישע שטריקען, אבער נישט אונגעבען דעם בעל-הבית אינוערע
פייגער-אווענדען. מילא ווען עס איז נאך געווען ועהר איילענד, איז
מוז מען אמאל נאך דאס טהון, אבער אז די נייטיגע ארבייט האבען
מיר שוין באלד פערטיג, האטש דער בעל-הבית זאגט, אז סימיו
נאך לענער דויערן.

2-טער ארבייטער: ס'איז אמת. איך רעכען אבער, אז אפשר
נאך ווארטען א ביסעל. ער זאגט, אז נאך אויף 8 טאג
וועט ער שוין דאס פארטיג האבען.

1-טער ארבייטער (אנשפארענדיג איין האנד אויפן טיש אין
קוקענדיג אויף דעם צווייטען ארבייטער): ערשטענס בעט ער
איצטער אויף 8 טאג, נאכהער וועט ער, מסתמא, בעטען נאך אויף
איין וואך אין דערנאך אויף צוויי וואכען, און ווידער איז זאל ער

(*) די מעלאדיע פון ניקיט'ס, באביל'.

צינעדיקען נאך אַרבייטער, און די ארבייט איז אויף אַיילענד. מיר האָט דאָס אויך אברהם'ס ציג געזאגט.

1-טער לעהר-יינגעל (קעהרט זיך אָפּ פון מאשין): איך האָב טאקע געדערט, ווי ער האָט געזאגט, דאָס מיר וועלען, מסתמא, ארבייטען די איבעריגע שעה'ן, ביז ער וועט פארטיג ווערען מיט זיין גאנצער בעשטעלונג.

1-טער ארבייטער: נ, אָט וועכטו: ער רעכענט, און ער וועט אינו מיט די עטליכע גראַשענס אַפּקויפּען אינגאנצן. נאָר דער עיקר איז, ווי איך פאַרשטעה, זיין פונד, און מיט דער צייט וועט זיך דאָס בלייבען אויף ווייטער, מיר וועלען זיך אליין ארבייטען איבעריגע שעה'ן, אין נאכהער וועט ער אויך אויפהערען צו צאָהלען פאר דער פינף-צינט: (הויפט אויף דעם קאָפּ). עס איז דאָך שוין דאָס געווען אמאל אויף ביי דאָזיגשטוינען אין פאפ-ריקעל.

2-טער ארבייטער (קלאפט עטליכע מאל מיט'ן האַמער): נאָר אַפּשר לאָזען דאָס שוין ביז שבת, וויל היינט איז דאָך שוין מיטוואך. וועלען מיר שוין פון דער נייער וואָך אויף שבת.

1-טער ארבייטער: וואָס האַסטו מורא, און היינט?

2-טער ארבייטער: מורא האַבען? — נאָר גלאַט, עס וועט זיין געוויס טעניץ, איז אַפּשר שוין קאנצען די וואָך?

1-טער לעהר-יינגעל (פון מאשין): נאך דער וואָך, וועט ער בעסען נאך.

1-טער ארבייטער: נ, און עס וועט זיין טעניץ, טאָ וואָל זיך זיין!

2-טער ארבייטער (נאך אַ ביסעל פּעדענקען זיך): פון מיין געט וועגען, נאָרעשע, וואָל זיין היינט. נאָר מעהר נישט, איך גלייב, און עס וועט זיין אַ שווער שטיקעל ארבייט, וויל ער מיינט, און מיר אליין וועגען ציפּרעווען און וועלען נאך לאנג אויף ארבייטען. האָסט דאָך געהערט, וואָס זי האָט געזאגט.

1-טער ארבייטער: אַפּער אנדערש ווי איך וואָ קאן עס נישט זיין.

2-טער ארבייטער (קלאפט עטליכע מאל מיט'ן האַמער אין שטעלט זיך אָפּ צאלד): נישט, וואָל זיין אויף!

יפּאָזע. דער 1-טער לעהר-יינגעל ציט מאשין פאנגט אָן אַ ביסעל שטעפען, האָט צאלד איבער אין פאנגט אָן צו וועגען: ער שפאצירט מיט געזאגט, אין דער וויד וועט אונטער: היינט זיך, ריכט, פון וועג, אַרעמקייט געהט מיטער...

2-טער ארבייטער (וועט עפעס ציט טיש. צום 2-טען לעהר-יינגעל): דערלאנג מיר דאָס גרוינע האַמער'ל פון קעסטעל, דארטען אין ווינקעל, נאָר ריהר זיך נישט:

2-טער לעהר-יינגעל (ריהרט זיך לאנגזאם און געהט זיך אָן פאר'ן בויך מיט בוינדע הענד): עס טהוט מיר שוין היינט ווידער וועה דער בויך פון דער קאפּוסטע מיט די קארטאפּלעס. (שטעהט אַ ביסעל אין, לאנגזאם, עטוואָס אויסגעהויקערט, געהט ער אַוועק אין ווינקעלע נאָכן האַמער'ל).

2-טער ארבייטער (אויפהויענדיג די אויגען פון דער ארבייט): פארוואָס זשע האָט איהר געגעסען? מיהאט נישט געדארפט עסען. די אַררה זאגט דאָך, און זי הייט אייך ווי אייגענע קינד-דער, אין הולד איז זי צו געבען אייך אַנאנדערע זאך צום עסען?

1-טער לעהר-יינגעל (פרעהליך פון דער מאשין): זי איז נע-ביך נישט שילדיג, זי האָט פּערגעסען.

2-טער ארבייטער (קלאפט עטליכע מאל מיט'ן האַמער. ערנסט): איך וועל דאָס איהר היינט זאגען, אין מיר וועלען וועהן, וואָס פאר אַנעסען וועט זי אייך געבען מאַרגען.

1-טער לעהר-יינגעל (ניד): מאַרגען וועט זי פרישע בויך-וועהטאָ פּערוואַרגען...

1-טער ארבייטער (צום 1-טען לעהר-יינגעל געווענדעט): דיר אַ פנים איז, ווי איך וועה, טהוט דער בויך נישט וועה?

1-טער לעהר-יינגעל (מיט אַ געמאכטען פלאקסווען טאָן): עס האָט נאָר געטוהן אַ ביסעל די קישקעס אַ דרעה.

1-טער ארבייטער: אין דיר איז אלץ צום גראם.

2-טער ארבייטער (מיט א שמויכלע): א פנים, די לעצטע צייט האט ער געהאט א גרויסע פעולה.

1-טער לעהר-יונגעל: דער שטרייך איז געווען דערצו אנו-טע סעילה. (שטעפט מיט דער מאשין).

2-טער לעהר-יונגעל (פרעגנענדיג דאס האמערל): און עס האט געשטונקען נאך מעהר ווי די אמאליגע קאפוסטע.

1-טער לעהר-יונגעל (דערהט אב דעם קאפ פון מאשין, צים 2-טען לעהר-יונגעל): נאר איינער, האסטו דאך געקאנט זיין וואס מיט'ן ריה אליין אין וואלסט פערשפארט א ביסעל בויך-זעמאג...

1-טער ארבייטער (לאכט): ער איז א גרויסער מפינק.

2-טער לעהר-יונגעל (ערנערליך, צום 1-טען לעהר-יונגעל): האפט דיר דער הויז מיט דינע חכמות. ער האט שוין אנו-געוויפן!...

1-טער לעהר-יונגעל (ענטפערט נישט און זינגט):

ביומו וואס, אדער נישט,

טרייב אוועק די זארגען,

מיט א שמויכלע, מיט א ווין

האלט דיין צער פערבארען.

1-טער ארבייטער (צים 1-טען לעהר-יונגעל): היר, שלזהקע, די האסט אפשר דיין לעדעל הינט מיט, וואס די האסט פערפאסט אויפן בעל-הבית?

1-טער לעהר-יונגעל (נישט אפגעהרגנדיג זיך פון מאשין): איך האב נישט אין סאיו נישט אמת.

2-טער לעהר-יונגעל: סאיו אנאמת. ער האט עס מיר אליין געוויזען אויפגעשריבען אויף א פאפיערעל.

2-טער ארבייטער (געווענדעט צים 1-טען לעהר-יונגעל): וואס האסטו מורא? טראג ארויף, אויב די האסט.

1-טער לעהר-יונגעל (ביים מאשין, נישט אפגעהרגנדיג זיך): איך וויל נישט, צי האב איך דאס ביי זיך.

1-טער ארבייטער (אידאניש): שטעל זיך פאר, אז די האסט עס יא ביי זיך.

2-טער לעהר-יונגעל (ווער, מיט א העכערע שטימע): ער האט, ער האט!

1-טער לעהר-יונגעל: איך האב מורא, דער בעל-הבית וואל נישט אנקומען.

1-טער ארבייטער: איז וואס, וועט ער דיר אויסעסען?

1-טער לעהר-יונגעל (אפגעהרגנדיג זיך פון מאשין צי דער שטוב): מילא, אז איהר ווילט דוקא, קאן איך דאס אוי-סענווייניג. (קעהרט זיך צוריק צום מאשין, פאנגט אן א ביסעל שטעפען אין נאכהער פאנגט ער אן צו לעזען, פון צייט צו צייט, שטוואם ציקלאפענדיג מיט'ן מאשין):

אוי האבען מיר א גאלד א בעל-הבית,

לעבען וואל ער טויענדיג יאהר אהן א ראש!

און האט ער אויך א קליינע ווייפעלע,

איז דאס פרום, גוט, ממש - א טייפעלע!

צוויי מלאכים לעך, גאר אהן א גאל,

וואס שטען מיט הייליגען מאראל:

וויט, קינדערלעך, גוט אין פרום,

ווי אקסען, קינדערלעך, וויט שמום.

ארבייט, ווי די גוטע פערד,

האטש מיט'ן קאפ אין דער ערד...

(עס געהט אריין אין שטוב דער בעל-הבית. דער 1-טער לעהר-יונגעל האקט זיך גלייך אב, נאר דאך ענדיגט ער באלד שטיל):

און פון אוועלכע גרויסע פריינדען

קריגט איהר נישט דעם גן-עדן...

(אלע לאכען, אויסער דעם בעל-הבית).

דער בעל-הבית (א ביסל פערשעמט מינים לאכען, צום 1-טען לעדער-ינגעל): דו האסט נאך אליין נישט פערנעסען דיינע גראמען?

1-טער לעדער-ינגעל (גיד): צו פערנעסען אזא תורה איז אבי עברה.

1-טער ארבייטער (צום בעל-הבית): האט איהר אפער גע-דארפט הערען, ס'זאל ליעדעל ער האט פערפאסט מיט גרא-מען: (אלע לאכען שטיל).

דער בעל-הבית (גוטמוטדיג): פון מיינעם וועגען וואל ער זיך פראווען זיינע גראמען, וואל עס נאר נישט זיין האטש א שטע-דענע צו דער ארבייט; נאר, אז ער וואל מיר פאלגען, און בעסער אריינעלעגט דעם קאפ אין דער ארבייט, אנטשטאט זיינע וועגען, וואלט געווען מער שכל אפילו פאר איהם אליין.

2-טער ארבייטער (צום בעל-הבית): נו, מיט אזא קעפאלע, ווי ביי איהם, וועט ער שוין אויך אויסער זיינע וועגען דער-נעהן וואס.

דער בעל-הבית: ער איז אפער א גרויסער פוילער, וואל ער מיר קיין פערמינעל נישט האבען (לאכט אליין).

1-טער לעדער-ינגעל (נאנץ שטיל און גיד): אז עס איז ווע-ניג אין מויל, איז מען פויל...

דער בעל-הבית (נישט הערענדיג די לעצטע ווערטער, געהט צו צוים טיש ביים 1-טען ארבייטער, ווארפט איבער עט-ליכע שטיקלעך לעדער, בעקיקט די צווייטע און ז. ו. א.): נו, ווי מעסטען זיך אויס די פעלכלעך?

1-טער ארבייטער: נישט שלעכט. עס איז אפילו דא אין זיי היבש לעכער, נאר נישקשה. אט באלד קאנצע איך שוין דאס פעקעל אין מארגען וועל איך זיי שוין שניידען.

דער בעל-הבית: פארוואס וואלטו דאס אפבלענען אויף מארגען? בעסער שוין היינט צו שניידען.

1-טער ארבייטער (נאך א קורצעם בעדענקען און נישט נאר

זיכער): ווייל היינט וועל איך מער נישט ארבייטען ווי ביי 8 א זינגער, און עס מוז שוין באלד זיין 8.

דער בעל-הבית (פערוואנדערט): וואס האט עפעס געטראפען, וואס די מוזט אועקגעהן 8 א זינגער?

1-טער ארבייטער (ענטשלאפען): עס האט נאר נישט גע-טראפען. און נישט נאר איך אליין, נאר אלע וועלען מיר היינט אראפגעהן פון דער ארבייט 8 א זינגער, ווי מיר דארפען אראפ-געהן נארמאל.

דער בעל-הבית (עטוואס איבערגעשראקען): וואס איז שוין ווי-טער פאר א התנה?

1-טער ארבייטער (איראניש): קיין תנאים אפילו אויך נישט. פשוט, מיר ארבייטען דאך 10 שעה דעם טאג, דארפען מיר אים 8 א זינגער אראפגעהן פון דער ארבייט.

2-טער ארבייטער: טאק, דאך נאר פשוט.

דער בעל-הבית (ערגערליך): א וואי נאר פשוט, אפער איך צאהל דאך איך מיט גוטע געלד פאר די איבעריגע דריי שעה. איך צאהל איך נאך אפשר מער, ווי דאס איז ווערט. ס'איז מער נישט, ווייל איך מוז די בעשטעלונג צוים טערמין מא-כען, און איהר האט דאך מיר צוגעזאגט.

1-טער ארבייטער: מיר האבען צוגעזאגט אויף 8 טאג אדער 10 טאג, און עס איז דאך שוין באלד צוויי וואכען.

דער בעל-הבית (אינגעדולדיג): איך בעט דאך אפער דאס נישט א מצוה מיט מיר פערדיענען. איהר בעקיקט דאך, דאכט זיך, ווער גיט בעצאהלט.

1-טער ארבייטער (קוקט אויף זיין טאשען-אדער): אז מיר בע-נגענען זיך אפער מיט דעם 10-שעה-דיגען ארבייטס-טאג אליין, מיר וועלען קיין גבירים נישט ווערען.

2-טער ארבייטער (ציקלאפענדיג עטליכע מאל מיטן האמער און לאזענדיג די האנד מיטן האמער שטעהן אויפן טיש, גלייכט זיך אויס מיטן גאנצען קערפער פאראויס): מיר האבען גע-שטריקט פאר א 10-שעה-דיגען ארבייטס-טאג, און איצער ארביי-

מען מיר ציריק די 13 שעה ווי געווען: מיר ווילען נישט די פער-
דענסטען, און בעסער מיט דריי שעה פריהער אויסגלייכען א בי-
סעל דעם דיקען.

דער בעל-הבית (אויך אויסגלייכענדיג זיך א ביסעל): ווי, איהר
מיינט עס ערנסט?

1- מער ארבייטער: כמין, וואס רעכענט איהר, מיר מאכען
שפאס? אט באלד וועט זיין 8 א ווייגער, וועט איהר זעהן,
אז מיר וועלען אוועקלעגען די ארבייט.

דער בעל-הבית: אבער איך מוז דאך צום שערמן האבען די
בעשטעלונג, און איהר האט דאך איינגעשטימט.

1- מער ארבייטער (עטוואס אויפגערגוט): איהר האט געפער-
טען אויף 8 טאג און מיר האבען געארבייט באלד צוויי וואך-
ען. אויב עס איז אייך אזוי עקסטרא, טאג געהט צו נאך א דריי-
טען ארבייטער!

דער בעל-הבית: מין גאט, מען גיט מענטשען צו פערדיענען
אנאייבערדיגען קערפער, אין מען וואל זיך נאך דארטען איינ-
בעטען! איהר וועט נאך, א פנים, פארט קינדער, ווי מין ווייב
וואנט. אט כללעבען, מאכט זיך נישט נאריש אין ארבייט ווייטער,
און אז מען וועט קאנצען די פערלעגערטע בעשטעלונגען (אלץ צו-
לעב איינער שטרייך), וועט איהר אייך קאנצען, אויב איהר וועט
אייך וועלען, אוועקגעהן 8 א ווייגער.

1- מער ארבייטער (איראניש): אויב מיר וועלען נאך וועלען?

2- מער ארבייטער (נישט אראפגעהענגנדיג די אויגען פון דער
ארבייט): גאט ווייס, ווען די בעשטעלונג קאן פארטיג ווערען.

דער בעל-הבית: בנאמנות, נאך 8-10 טאג, איך דארף נאך
בין 3 טויזענד פאר, אין אפילו, אז עס ווילילה, נאך עטליכע
טעג, איז וואס איז דאס אזוי די סכנה?

1- מער ארבייטער (פעסט): האב איך דאך געוואנט: געהט
צו אויף דער צייט א דריטען מענטשען. אויב איהר ווילט,
איז איצער געהט אים גראדע לעדיג אברהם-יצחק'ס א מענטש.

דער בעל-הבית (פערלענדיג א ביסעל זיין געדולד): די רע-
כענע ווייס איך אליין, איך דארף נישט קיין עצות.

2- מער ארבייטער: און אז מיר וועלען ענדיגען די בעשטע-
לונג, וואס וועט נאכדעם זיין?

דער בעל-הבית: וואס דארפען מיר רעדען, וואס נאכדעם וועט
זיין, דערווייל קאנצעט מיר די בעשטעלונג...

1- מער ארבייטער (שמויכעלט און געהט ארויס פון וועלעם-
קעשענע זיין ווייגער אין קוקט אויף איהם): אט באלד איז
שוין 8 א ווייגער, אפשר איז נאך געבליבען א פאר מינוט.

1- מער לעהר-ווייגער (פון מאשין): אין דער הויך, האב איך
געדערט, האט שוין געשלאגען דער ווייגער.

דער בעל-הבית (ווייזט אויפגערגוט אויף דעם 1-טען לעהר-וויי-
גער): נו, ווי געמאלט אייך דער העלד? ער איז מיר אויך
דא, אויך, מיטמיט געוואנט, א מענטש!

1- מער לעהר-ווייגער (ענטפערט נישט, נאר הויפט אן קלא-
פען שטארקער מיט דער מאשין).

1- מער ארבייטער: סקאן זיין, מין ווייגער קריכט טאקע אין
עטליכע מינוט. אלוא, קינדער, אוועקגעלעגט וואל ווערען די
ארבייט!

(אלע לעגען אוועק די ארבייט אין גלייכען זיך אויס א ביסעל).

דער בעל-הבית (פערלענדיג זיך, געהט צו הארט צום 1-טען
ארבייטער): ווי, איהר ווילט טאקע מאכען א סקאנדאל?

1- מער ארבייטער (ענטפערט נישט און געהט נעהן צום וויי-
גער, וואו עס הענגען ווערען בנדים).

דער בעל-הבית (פערשטעלט איהם גיך דעם וועט): געהט גיט
אזעק, וואג איך אייך, געהט גיט אזעק, בעט איך אייך
מיט גיטען, איך וואג דאס פאר איינער מוכה וועגען, פערלענדיג
זיט איינער לעצטען שטיקעל ברויט:...

1- מער ארבייטער (אפשטעלענדיג זיך א ביסעל): מיר וויי-
סען, מיר ווייסען די מוכה, עס איז שוין רעכט!

דער בעל-הבית (גלייכט זיך אויס מיט'ן גאנצען קערפער): מאכט
נישט קיין סקאנדאלען, בעט איך אייך, צו גומען וועט עס
נישט ברענגען...

1-טער ארבייטער (מיידט אויס שטיל דעם בעל-הבית אין געהט
ווייטער. דער 2-טער ארבייטער אין ביינע לעהר-ווינגלעך גע-
הען אויך צו צוים ווינקעל).

דער בעל-הבית (ווערט שרעקליך אויפגעוועגט. גיט זיך האס-
טיג א קעהר צוים ווינקעל און מיט אנאויפגעוועגטער שטי-
מע קאן ער קוים רעדען): הערט, וואס איך זאג אייך יאסנע...
געהט איהר איצטער אוועק, טא וואלט איהר מארגען שוין נישט
קימען צו דער ארבייט! איך דארף מעהר נישט האבען קיינע אר-
בייטער: גענוג יאסנע, און אט האט איהר אייך!...

1-טער ארבייטער (אנטהענגדיג אויף זיך דעם מאנטעל): אט
איז דער אמת, אט האבען מיר קלארע ווערטער:

2-טער ארבייטער: איצטער ווייסען מיר האמטש, וואס מיר הא-
בען צו טהון.

דער בעל-הבית: נ, טאקע אזוי. זענט איהר אפשר נישט
סאגלאסנע?

1-טער לעהר-ווינגלעל (גייך, נישט נאך הויך): א ודאי סא-
גלאסנע - ס'איז דאך "יאסנע"!

דער בעל-הבית (דערהענגדיג די ווערטער, ווערט שרעקליך
אויפגעוועגט אין גיט זיך האסטטיג א לאז צוים 1-טען לעהר-
ווינגלעל, וועלכער טרעט אפ): א, דו שניק איינער! דו וועסט מיר
אויך האבען א העזה!... איך וועל דיר... (די ארבייטער ביינע פער-
שטעלען דעם 1-טען לעהר-ווינגלעל מיט זיך).

1-טער ארבייטער (אנטהענגדיג אנאויסרויפונגס-פאווע): איהר
וואלט נישט וואגען א האנד ארויפצולעגען!...

(עס עפענט זיך האסטטיג די טהיר אין דעם בעל-הבית'ס פרוי
קימט אריין. נישט פערשטעהענדיג, וואס דא קומט פאר, בלייבט
זי שטעהן פערוואונדערט ביים טהיר).

די פרוי (ווען די ארבייטער געהען צוים טהיר ארויסצו-)

געהן): וואס איז דא געשעהן, הא! וואס איז שוין דא פאר
א מעשה?

דער בעל-הבית (קימענדיג עטוואס צו זיך): ווי געהען אוועק
8 דעם וויינער א היים!...

די פרוי (ווען די ארבייטער מיט די לעהר-ווינגלעך זענען שוין
נאדענט ביים טהיר, שפארט זיך אן פלוצלונג שטייף צוים
טהיר, מיט ביינע הענד געהמט זי זיך אן ביי ביינע אישאקעס
פון טהיר, און מיט א הויכער, ענערגישער שטימע פאנגט זי אן,
צוטופענדיג אפילו מיט'ן פוס): איהר וועט נישט אוועקגעהן, זאג
אייך אייך! ס'ווען איהר וועט מיר דא אויפ'ן ארט אוועקלעגען א
שוישע!... פאר אינווער ביטערער, בלוטיגער פראצע וואלט איהר דו-
לען! ווענט טרינקט איהר נאך אינווער בלוט? נישטא! איהר וועט
נישט אוועקגעהן, איך וועל דא א כפרה ווערען, און איהר וועט
נישט אוועקגעהן 8 א וויינער!... (אלע פערלוערען זיך גלייך פון אזא
אינערווארטעטען ארויסטריט, נאך באלד שניקען די ארבייטער אויס
מיט א הויכען געלעכטער).

1-טער ארבייטער (לאכט): ווי, איהר וואלט אינו נאך ארעם-
טירען דא? (געהט צו נאדענט צו דער פרוי) וויט דאך ניי-
משונע און געהט אפ פון טהיר.

די פרוי (אין דער פריהענדדיגער פאווע): איהר וועט נישט אוועק-
געהן, זאג אייך! נ, פראבירט ארויפלעגען א האנד אפשר
אויף א שוואכע פרוי, נ, שלאגט מיר! (גיט זיך פלוצלונג א קעהר
צוים מאן) נ, וואס שטעהסט דו, גולם איינער! וואס איז דא געווען?..

דער בעל-הבית (נאך אליין א ביסעל פערלארען): אבער איך
דארף גאך קיין ארבייטער איצטער נישט. וואלען ווי געהן,
און אבער שוין מעהר נישט קומען צו דער ארבייט.

די פרוי (ווענדט זיך צו די ארבייטער, נישט געהענגדיג אין אכט
דעם מאנים ווערטער): איהר וועט נישט אוועקגעהן, זאג אייך!

1-טער ארבייטער (א מאך טהענגדיג מיט דער האנד, צוים
2-טען ארבייטער): נ, דאס איז א ביסעל אנארוהר! וואל
א שטעהן ביים טהיר. דו האסט דאך, דאכט מיר, ביי זיך קארל

מארקס'ס בראשורע, "לוינארבייט און קאפיטאל"? וויז אהער, וועג-
לען מיר ליינענען. (אלע געהען צו צוים ערשטען טיש. ביי'דע אר-
בייטער אין די מאנטלען וועצען זיך ארום עק טיש. די לעהר-יונגלעך
שפארען זיך אן שטעהענדיג ביים טיש, און דער 2-טער ארביי-
טער נעהמט ארויס א דינג בראשורקע, גיט זי איבער דעם 1-טען
ארבייטער.

דער פארהאנג טאנען אן לאנגזאם זיך אראפצולאזען.

1-טער ארבייטער (בלעטערט אויף אין ביכעל אין פאנגט אן
רוהיג צו לעזען. די פרוי און דער בעל-הבית שמעהען אין
די ועלבע ווייטער פאזעס).

1-טער ארבייטער (לעזט): „וואס איז אזוינס ארבייטס-לויז, אין
דורך וואס ווערט ער בעשטימט? אייב מען וואל פרענען אנ-
ארבייטער, ווי גרויס איז דיין ...

דער פארהאנג פאלט אינגאנצען.

